

Számolunk-e az ismeretek kopásával?

Bodó Barna cikke (A szabad idő nyomában — A Hét 1972. 17. sz.) készített alábbi gondolataim kifejtésére. Úgy érzem, hogy szólanom kell a kezdő szakembereket érintő kérdésekről, mégpedig a kezdő orvosok gondjairól. Gyermekgyógyászatot végeztem, szívvel-lélekkel erre a pályára készültem. Am a borszéki körbe általános orvosnak neveztek ki, nem gyermekgyógyásznak. Szülőotthon és mintegy 800 ipari munkás tartozik ide.

Szülészeti-nőgyógyászati klinikán összesen egy fél évet dolgoztunk, az ötödik körbe átváltottam. Kihelyezésem pillanatában tehát mintegy másfél év távolából kellett felelevenítenem azt a rendkívül fontos, és fél év alatt (főleg gyakorlati szempontból) csak nehezen elsajátítható ismeretanyagot, amit annak idején szereztem.

Hasonló a helyzet a sebészettel, ennek minden ágát összesen fél évig tanultuk, negyedéven. Természetesen nem bonyolult műtétekhez kellene értenünk, de a mindennapi életben oly lényeges kisebb-sebesei, traumatológiai beavatkozások is elég távol álltak tőlünk a kihelyezés pillanatában.

Talán hatékonyabb lenne, ha a régebbi orvosképzés példájára, az egyetem utolsó éveiben a hallgatók szintetizált oktatásban részesülnek, egy-egy hónapra megfordulnának minden főbb klinikán. Így a kezdő orvosok nagyobb biztonságérzettel foglalnák el új munkakörüket. Az orvostudomány szakosodik.

Két-három évtized alatt alakult ki belgyógyászati, sebészeti komponenseivel a mai kardiológia; az idegsebészet, a klinikai immunológia stb. A szakosodás okozta dezintegrációtól sokan féltik az egészségügyet, aggódnak, hogy a beteg ember elvesz a specialisták között. Hogy ez az aggály jogos-e, azt a jövő fogja megmutatni.

Széles körű statisztikai felmérések alapján készült becslések szerint a gyógyszerterületen az ismeretanyag 2 százalékát évente elavul. Az orvostudomány más ágazataiban 3-4 százalékos évi veszteséggel is számolnak. Ez más szavakkal azt jelenti, hogy az 1978-ban végző fiatal orvos 2000-re az egyetemen szerzett tudásának 60-80 százalékát vagy újjal helyettesíti, vagy elveszti orvosgyógyászati minőségét. Ezért kell tehát a továbbképzést magas szinten biztosítani, enélkül az értékes szellemi kapacitás elkopik, használhatatlanná válik.

A hagyományos egyéni továbbképzés, a szakkönyvek, monográfiák és folyóiratok olvasása egyre kevésbé kielégítő, mert mind több információ jelenik meg, mind nehezebb a szelektálás, de ugyanakkor az átfutási idő is nő. Egy ma megjelent monográfia a 3-4 év előtti ismereteket nyújtja, anyagának 9-12 százaléka már megjelenése pillanatában túlhaladott.

Tehát az egyetemen kapott ismeret nem egész életre elegendes útmutató, azt napról napra, hétről hétre ki kell egészíteni. A nagy kérdés: mikor? Hiszen a szabad idő, főleg a kórorvosok számára, oly kevés.

Továbbképzésünk szempontjából rendkívüli szerepe van az idegen nyelvek ismeretének. Véleményem szerint nagyon fontos lenne, még az egyetemi években a nemzetközi

(nagyobb részt latin) orvosi nomenklátúra elsajátítása. Ezzel könnyebbé válna az idegen nyelvű szaklapok tanulmányozása, és nemzetközi érvényű recept felírása nem hozná zavarba a gyakorló orvost. Tudtommal jelen pillanatban csak a vásárhelyi Orvostudományi Egyetem fordított gondot az ilyen irányú képzésre. Végül fontosnak találok fölvetni a szakképesítés egy, talán csak formáságokból adódó nehézségét.

Az egyetemi években kevésbé különbözik az általános, illetve gyermekgyógyászati hallgatók képzése. A későbbi szakképesítés során azonban nagy közöttük a megkülönböztetés. Ime egy konkrét példa: sok általános orvos végzett kolléga kerül olyan körbe, ahol nincs szülőotthon, s a jelenlegi rendelkezések értelmében bármikor jelentkezhet ilyen irányú szakosításra. Ha viszont pediátert helyeznek olyan körbe, ahol szülőotthon is vezet — és ilyen eset is sok van —, több éves szülőotthon-ellátó tapasztalattal sem szakosodhat ebben az irányban, mert annak idején gyermekgyógyászatot végzett. Jogosan merül fel a kérdés: ha egy kórorvos szeretné továbbfejleszteni magát szakmailag, de gyermekgyógyászként nincs rá szükség, miért nem szakosodhat más irányban?

Társadalmunkban orvostanárt és hallgatót, szakorvost és kezdő kórorvost közös cél vezet: megővni az emberek egészségét és meggyógyítani a beteget. E cél érdekében talán nem ártana közvéleménykutatást végezni a gyakorló orvosok körében, hogy a megfelelő következtetéseket levonva, jövőre medikusaink olyan kiképzésben részesülhessenek, hogy a századfordulón is versenyképesek maradjanak.

GÁLL KATALIN
Borszék

Örömmel

veszi tudomásul a szerkesztő, hogy a lap körül valami érdekes, együvértartozásból, szolidaritásból, egymás sorsa, gondolatiránti érdeklődésből összetevődő szellemi légkör alakul ki, amit csak azért nem mer családiasnak nevezni, mert a fogalomhoz, bensőséges hangulatán túl talán valami melodramatikus is tapad. A tény viszont örvendetes, még ha a szerkesztőségnek többletmunkát is jelent olykor és bizonyos vonatkozásban. Amikor mondjuk egy cikk megjelentével harmincöt olvasóval kell levélben közölni a cikrő címét, vagy amikor lapban nem közölhető információkat kérnek, tanácsot (még házassággal kapcsolatosakat is...) stb. Nem beszélve a bíráló levelekről, amelyek — javarészt — szintén a bizalom jelei. Nos ezt a sok és sokféle levelet szinte szintetizálja az a nem kevés, amit Gubán-ügyben kaptunk.

Az emberek először is elmondták: örvendtek, hogy megismerhették a kiváló feltaláló és menedzser életét, hisz olyan sokat hallottak róla. Képcsere ügyben azonban nem ismernek trefát. A hiba megeseit, az önkritika helyén volt — hiányzik a pont a mondat végéről. A kép. Az igazi Gubán Balázs arcképe. Ennek az olvasói igénynek teszünk most eleget örömmel. Főleg, hogy a szerkesztőség több tagja azóta a Gubán gyárba is ellátogatott, s a kiváló szakember sokoldalú munkájáról ismételtlen megbizonyosodott.

A Művelődés

naptára

A Művelődés az egyetlen romániai magyar folyóirat, amelyik rendszeresen számon tartja a jeles napokat, történelmi fordulokat, nagy elődök évfordulóit vagy neves kortársak születésnapjait. Napilapjaink egy része közöl ugyan naptári jelzéseket, de ezek szűkeségükön, lakonikusan egyszerű fogalmazásukon kívül, mintha fényévnyi távolságban születnének az olvasóikból. Nemzetiségi szempontból egyenesen használhatatlanok: nem foglalják magukban a román néppel együtt élő romániai magyarság legfontosabb kulturális évfordulóit, múltunk eseményeit, amelyek önismeretünkbe beleágyazódva a jövőt szolgálhatják. E jellegtelen háttér előtt még inkább kitetszik a Művelődés évek óta rendszeresen közölt naptári jelzéseinek gazdagsága, színes változatossága, teljességre törekvése. Az elmúlt három esztendő alatt — különben éppen három esztendője jelenik meg új köntösben, megfrissülten a folyóirat; egyebek között ez juttatta eszembe naptár-figyelőjét is — a naptári rész állandóan bővült és lassan igazi lexikoni jellegűt kapott. Sőt, nem is lexikoni rövidséggel szól egy-egy „címszaváról”, hanem valóságos tömör traktátumot olvashatunk íróról, képzművészeiről, politikusokról, a romá-

nai művelődés úttörőiről és mai jeles munkásairól, magyar és román írókról s a világirodalom igazán számottevő nagyjairól egyképpen. Az utóbbi időben a költők születési vagy halálozási évszámán, jelentőségének felvillantásán kívül bibliográfiát kapunk műveikről (magyarul megjelent munkáikról mindenképpen), néha egy-két versét is olvashatjuk az élettrajzi sommázás után, vagy újításként fényképet is közöl a naptár: idei májusi számában a gidófalvi születésű Czetz János 48-as tábornokét, születésének 150. évfordulója alkalmából. E bibliográfiai ízelítők alapján és főként az élettrajzi cikkeket kibontva, művelődési otthonainkban akár előadásokat is rögtönözhetnek az ünnepekről.

Nem tudom, hol s miképpen használják fel a Művelődés naptári anyagait. A szerkesztőségbe érkező elismerő levelek, közművelődési irányítók, könyvtárosok köszönete azt bizonyítja, hogy művelődési életünk feljegyelt erre a gazdag forrásra. Lapjaink közül eddig tudtommal csak a Brassói Lapok hasznosította a folyóirat megbízható adatszolgáltatását. Ifjú Szabó T. Attila tudományos kutató egyik leveléből idézek: „A dokumentum-értékű cikkeket, a Naptárt nézve, az Enciklopédiát (a Művelődés egyik rova'a — szerk. megj.) lapozva arra is gondoltam, hogy hasznos lenne — bár nagy különmunkát jelent — egy (negyed) évenkénti név- és tárgymutató összeállítás...”

Világkitekintésű naptár a Művelődésé, de természetesen elsősorban az ország életére, hagyományaira s ezen belül a romániai magyarság

irodalmára, művészetére, múltjára és jelenére tekint. Irodalom-centrikus, pontosabban: kultúra-centrikus, de a közművelődés havi folyóirata lévén, nem is lehetne más. Néha egy-egy kuriózummal is meglep, persze szorosan a tárgyhöz kötve publikációt. Így Petőfi egyik olyan levelét adta közre, amelyet 1955-ben közölt először Pándi Pál. Láthatjuk e levél eredetijét, vagyis Petőfi kézírását is.

Évek óta V. András János írja, tartja észben, szerkeszti a naptárba kerülő „címszavak” zömét, az utóbbi időben munkatársai is akadnak ebben, például Gergely Géza (színházi közlemények), **Benkő András (zene)** vagy Büchl Antal tanár Temesvárról. A munka java azonban továbbra is V. András Jánosra hárul. Sok száz sornyi havi naptárközleményeiben szorgalmas búvárkodás, cédulázás érik cikkekkel.

A Művelődés a jövőben még szélesebb munkatársi kör előtt akarja megnyitni kapuit a naptár-anyagok összeállításában. A folyóirat ezzel újabb fórumot kínál — rendszeresen közölt ilyen vonatkozású cikkein túlmenően — egyebek között a romániai magyar helyörténeti kutatóknak és kutatóknak.

BEKE GYÖRGY

A „Tözsér-posta” jelentkezik

A könyvterjesztés — régi szóval: könyvkereskedelem — ügyel mind inkább a hetilapok, napilapok hasábjain, a köz színe előtt kerülnek megvitatásra. Hiszen alig van művelődési életünkben ennél jelentősebb közügy: hová jut és hová nem jut el a könyv. Egyelőre a kérdés inkább az, hová nem jut el, vagy hová nem jut kellő mennyiségben magyar könyv, melyik városba, megyébe. Jelentős, alapos cikkeket mérik fel a helyzetet, de talán még jelentősebb az olvasók azonnali megszólalása: mi is kérünk, nekünk se jutott ebből vagy abból az új munkából. Egy szociológiai tanulmány talán csak ezekből a sajtólevelekből levonhatna a tanulságot, hogy soha ilyen igény nem mutatkozott a magyar könyv iránt Romániában, mint éppen az utóbbi években, napjainkban.

A könyvterjesztő emberei eddig — sajnos, kezdtünk hozzá-

szokni — mintha nem hallották volna meg ezeket az olvasói kéréseket. Úgy tűnt, hogy fantomokkal csatázunk. Mostanában válasz is érkezik a levelekre, az olvasói igényekre. Lám, alig érkezett el Gyergyóba A Hét közvetítésével Nagy Béla levele, hogy Nagyváradra nevetségesen kevés példány érkezett Marx György Gyorsuló idő című könyvéből s a Hargita megyei szövetkezetek gazdasági vállalatának könyvterjesztője, a folyóiratunkból is megismert Tözsér József — lásd: Beke György Tözsér-posta című frását idei 10. számunkban — írta is a választ: Náluk még található ebből a könyvből, szívesen küldenek postán utánvétellel. „Ezen kívül a Kriterion és a Dacia 1972-es könyveit is megrendelheti tőlünk az olvasó.”

Közérdekű jelentkezés, örömmel közvetítjük Nagy Béla-nak Nagyváradra és minden olyan olvasónknak, aki egyik-másik könyvhöz nem jutott vagy nem jut hozzá. Tözsér József vállalatának pontos címe: IJECOOP, „Caricea prin Dista”, Strada Tatarului nr 151, Orasul GHEORGHENI, Județul Harghita.

HETES

Több megyéből jelezték,

hogy a most kezdődött negyedévre lapunkra előfizetni szándékozók közül sokan elostek ettől a lehetőségtől, mert miután szabadság, késlekedés vagy más ok miatt, június 16-ig nem rendezték az esedékes előfizetést, és a megszokott negyedév végi meghosszabbításra számítva később akartak előfizetni, a postai sajtóterjesztő már nem vehette figyelembe kívánásukat. Ismételtén felhívjuk tehát olvasóink figyelmét, hogy lapunkat akkor kaphatják megszokottá nélkül, ha a lapkézbesítő külön felszólítására nem várva, minden hónap 15-ig megújítják a következő hónaptól esedékes előfizetést. Közöljük azokkal, akik júliusra már nem fizethetnek elő, hogy nem kell negyedév végéig várniuk, e hónap közepéig előfizethetnek az augusztus 1-vel kezdődő bármely időtartamra, s hogy addig se maradjanak lap nélkül, pénteken délután, illetve szombaton még megvásárolhatják a lapot az újságárúknól, aminek elősegítésére ebben a hónapban, a lehetőség szerint, több példányt juttatunk azokra a helyekre, ahol tudomásunk szerint igénylők maradtak előfizetés nélkül. Őnt is kérjük, tájékoztassa szerkesztőségünket, ha ilyen természetű észrevételei vannak. Vállalt feladatunkhoz híven változatlanul szeretnénk minden olvasónk igényét kielégíteni.

A SZERKESZTŐSÉG